

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Brně ze dne 15. července 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem řetězového obchodu dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc přvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody :

Zmateční stížnosti obžalovaného, dovolávající se zmatku dle § 281 čís. 9 a) tr. ř. nelze upříti oprávněnosti. Jisto jest sice, že obchod, jak zjištěn jest v důvodech rozsudku, formálně jeví se býti obchodem řetězovým. Než rozsudek, jakkoli zjišťuje, že obžalovaný prodával sukna s výdělkem 20—25 Kč při 1 m, dospívá přece k závěru, že prodej děl se pod cenou skutečnou. Vysvětlení této nápadné okolnosti podává do jisté míry ovšem zcela nejasný obrat důvodů, že obžalovaný »ani producentem nebyl, ani solidním obchodníkem a skrýval jak původ, tak i nákupní cenu zboží, věda, že šlo o obchod nereelní«. Tímto obratem poukazuje rozsudek patrně na okolnost, že spisů na jevo vycházející a stížností též vytknutou, že šlo o látky Janem K—em v továrně ukradené a stěžovatelem přímo od něho koupené. Zákon ovšem v § 11 čís. 4 lichevního zákona pro formu pletich, spadající pod pojem řetězového obchodu, nevyžaduje zvláštního průkazu o způsoblosti, stupňovati ceny předmětu potřeby, usuzuje na ni již z povahy obchodu. Z toho však nevyplývá, že by šlo skutečně o řetězový obchod, jakmile v jednotlivém případě zmíněná způsoblost byla přímo vyloučena. Tomu může býti tak právě při obchodech věcmi, jichž nabyto bylo trestným činem hluboko pod skutečnou cenou, a jež i pod tou cenou dále byly prodávány. V případech takových nelze odvozovati trestnou povahu obchodu dle lichevního zákona ani z toho, že pachatel, nejsa obchodníkem, vsunul se nepovolně do přechodu zboží z výroby do spotřeby, poněvadž s takovým vsunutím není nutně spojeno též zdržování přechodu zboží do spotřeby a tím zásobování obyvatelstva předmětem potřeby. I řádnou cestou bylo by se dostalo zboží do spotřeby od výrobce teprv prostřednictvím grosisty a detailisty, což by bývala po případě delší cesta, nežli jakou dostalo se spotřebitelstvu zboží nabytého trestným činem. Ovšem dovozuje v tomto případě rozsudek též vedomí stěžovatelovo, že zvýšení ceny může zde nastati, ze skutečnosti, že prodal zboží židům v kavárně, o nichž mohl předpokládati a zajisté i předpokládal, že tito zboží pro sebe nepotřebují a že ho se ziskem dále prodají. Avšak i tito nakupitelé mohli býti spotřebiteli, zejména uvážili-li se, že šlo o poměrně malé množství zboží (10 m) na několikráté prodávané. A pouhý předpoklad stěžovatelův, neshodoval-li se se skutečností, což rozsudek nijak nezjišťuje, nemůže nahraditi ještě objektivní podmínku trestnosti. Jest proto rozsudek, vynesený v tomto případě na podkladě nepostačitelých skutkových zjištění, právně pochybeným.

Čís. 1043.

Nepodléhal-li obviněný v době, kdy obnova zastaveného řízení trestního mohla přijíti v úvahu, již vojenské trestní pravomoci, rozhodne o přípustnosti obnovy občanský trestní soud.

(Rozh. ze dne 12. prosince 1922, N I 120/22).

Nejvyšší vojenský soud zaslal Nejvyššímu jako zrušovacímu soudu trestní spisy proti Karlu W—ovi zavdavší podnět k zápornému sporu o příslušnost mezi vojenským prokurátorem a státním zástupcem v Praze ve smyslu § 39 v. tr. ř. a čl. VIII. nov. k prozkoumání se žádostí o sdělení názoru, s tímto přípisem: Proti Karlu W—ovi, tehdy prý poručíku v záloze, bylo vojenským prokurátorem 6. srpna 1919 zavedeno trestní řízení pro delikty dle § 502 a 504/b v. tr. z., kteréžto trestní řízení však bylo u divisního soudu dne 23. února 1920 ve smyslu § 239/3 právoplatně zastaveno, když byl vojenský prokurátor dne 23. února 1920 pro nedostatek důkazů od dalšího stíhání upustil. Dne 15. listopadu 1920 došly k divisnímu soudu v Praze od M. N. O. spisy o disciplinárním řízení proti Karlu W—ovi, dle kterých byla Karlu W—ovi důstojnická hodnost odňata, protože podvodným způsobem se vydával úřadům a představeným za medika a i jinakým způsobem o své osobě klamně a nepravdivé údaje učinil. Divisní soud postoupil spisy dne 17. října 1921 vojenskému prokurátorovi v Praze k uvážení, zda není důvodů k obnově trestního řízení ve smyslu § 402 v. tr. ř., načež bylo dotazem vojenského prokurátora u příslušného pluku zjištěno, že W. byl dnem 6. května 1921 současně se zbavením důstojnické hodnosti propuštěn a zařazen jako pěšák do neaktivity. Zjistiv toto, postoupil vojenský prokurátor spisy státnímu zástupci v Praze dle § 6, 139 a 402 poslední odstavec v. tr. ř. s poukazem na svou nepříslušnost k opatření dle § 402 v. tr. ř., když obviněný W. ode dne 6. května 1921 pro obecné činy trestné za předpokladů § 16 v. tr. ř. nepodléhá již voj. trestní pravomoci. Státní zástupce vrátil však spisy 10. října 1922 vojenskému prokurátoru jakožto úřadu ve smyslu § 51 odstavec třetí tr. ř. (§ 16 v. tr. ř.) věcně příslušnému, ježto prý tento, zahájiv na základě disciplinárních spisů šetření ku zjištění podmínek pro povolení obnovy trestního řízení, pustil se do jednání ve věci samé. Tím prý se stal dle § 16 v. tr. ř. úřadem věcně příslušným a nemůže prý tuto svou příslušnost zrušiti prohlášením, že ji nemíní uznati a že šetření konal jen ku zjištění podmínek příslušnosti. Vojenský prokurátor předložil po té spisy nejvyššímu vojenskému soudu k rozhodnutí. Po názoru vojenského nejvyššího soudu je stanovisko vojenského prokurátora správné. Otázku, které soudy jsou příslušny k obnově trestního řízení v případě § 402 čís. 1 v. tr. ř., zda vojenské, či civilní, řešiti dlužno ve smyslu téhož § poslední odstavec dle trestních řádů, pro ony soudy platných. Rozsah vojenské soudní pravomoci je upraven ustanoveními §§ 11 až 17 v. tr. ř. Směrodatný v tomto případě § 16 v. tr. ř. vyjímá z příslušnosti vojenské trestní pravomoci osoby, které, spáchavše obecně trestný čin v době své podřízenosti vojenské trestní pravomoci, z tohoto poměru podřízenosti vojenským trestním zákonům vystoupily dříve, nežli příslušné vojenské úřady učinily opatření směřující ku přípravě nebo ku zahájení (znovuzahájení) trestního řízení. Výnosem M. N. O. ze dne 26. dubna 1921 bylo potvrzeno usnesení ze dne 22. prosince 1920, jímž navrženo bylo, by poručíku v záloze Karlu W—ovi byla důstojnická hodnost odňata a by byl též zároveň jako pěšák zařazen. Podle hlášení divisní nemocnice ze dne 25. září 1922 byl W. dne 6. května 1921 propuštěn do neaktivity, i ježto nesporno, že se tímto dnem ukončil poměr, na kterém se zakládala vojenská soudní pravomoc. Poněvadž však až do tohoto dne vojenskými úřady nebyla učiněna opatření vztahující se na přípravu, zahájení neb

obnovu trestního řízení proti W—ovi, dne 23. února 1920 právoplatně zastaveného, přestala vojenská soudní pravomoc proti němu pro obecné trestné činy. Námitka státního zástupce, že vojenský prokurátor, zahájiv šetření, uznal skutkem svou příslušnost a v důsledku toho protiprávně svou příslušnost odmítá, není po názoru nejvyššího vojenského soudu udržitelná již vzhledem k předpisu § 139 odstavec první v. tr. ř., dle kterého dlužno i za vyšetřování trestní věc jinam postoupiti, jakmile nepřislušnost vyšetřujícího soudu před podáním obžaloby se zjišťovala. Byl proto vojenský prokurátor již ve smyslu tohoto § a kromě toho též dle § 25 v. tr. ř. povinen svou nepřislušnost ku pokračování (znovuzahájení) trestního řízení uplatniti.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací odpověděl k dotazu, že sdílí názor nejvyššího vojenského soudu, aby v záporném sporu o příslušnost mezi státním zastupitelstvím v Praze a vojenským prokurátorem v Praze v trestní věci proti Karlu W-ovi pro zločin podvodu uznána byla příslušnost občanských trestních úřadů (soudů), neboť při řešení sporné otázky směrodatnou jest jediné okolnost, že v čase, kdy obnova zastaveného trestního řízení vůbec v úvahu přijíti mohla, totiž v říjnu 1921, obviněný více nekonal činné vojenské služby a nepodléhal vojenské trestní pravomoci, jež zanikla ukončením jeho činné služby dnem 6. května 1921. Proto jest příslušným k rozhodnutí o obnově (o pokračování v trestním řízení) po rozumu §§ 386 a 16 v. tr. ř. civilní trestní soud a důsledkem toho nemohou šetření absolutně nepřislušného vojenského prokurátora příslušnost vojenských trestních úřadů založiti a o nějakém předstížení ve smyslu § 51 odstavec třetí tr. ř., jež by jen při posuzování místní, nikoliv však věcné příslušnosti význam míti mohlo, nelze mluvit a tento názor státního zastupitelství jest právně pochybeným. Zároveň vyslovuje se úsudek, že se zřetelem k tomu, že nejde o obnovu trestního řízení ve vlastním slova smyslu, nýbrž pouze o pokračování v řízení, zastaveném již před podáním obžaloby, a že toto pokračování dle § 402 v. tr. ř. na formelní předpisy obnovy vázáno není, nemá místa ustanovení § 393 odstavec čtvrtý v. tr. ř. a že není zapotřebí, aby nejvyšší vojenský soud učinil výrok o přípustnosti obnovy ve smyslu posledního odstavce § 393 v. tr. ř. a že o obnově rozhodne civilní trestní soud jediné podle předpisu § 352 tr. ř.

Čís. 1044.

Podmínečný odklad výkonu trestu (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.).

Lze vysloviti povinnost k náhradě dle sil pouze oné škody, již způsobil ten který obžalovaný trestným činem, pro nějž byl odsouzen.

(Rozh. ze dne 14. prosince 1922, Kr II 818/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalované Adolfíny T-ové do rozsudku krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 20. září 1921, pokud jím stěžovatelka uznána byla vinnou zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 II. c) tr. zák. a zločinem podílnictví na krádeži dle §§ 185 a), b) tr. zák. v tom směru,